

Verksamhetsberättelse 2025

Styrelsen för Naturskyddsföreningen i Haninge lämnar följande verksamhetsberättelse för kalenderåret 2025.

Från och med årsstämman 2025 bestod styrelsen av:

Ordförande: Vakant

Kassör: Mats Tapper

Sekreterare: Per Flodby

Ledamot: Susanne Andersson

Ledamot: Marlene Larsson Schell

Ledamot: Klas Magnusson

Ledamot: Beatrice Sandliden

Ledamot: Thorbjörn Schwebs

Revisorer: Lotta Falge och Maria Fägersten

Revisorssuppleanter: Vakanta

Valberedning

Ulf Zetterstedt (sammankallande)

Mia Bergbacken

Övriga funktioner

Medlemsansvarig: Mats Tapper

Hemsidesansvarig: Mats Tapper

Ansvarig medlemsblad och sociala medier: Beatrice Sandliden

Ansvarig lokalen och material: Per Flodby

Fysisk post: Thorbjörn Schwebs

Styrelsemöten

Styrelsen har under verksamhetsåret haft 8 protokollförda möten. Protokollen finns i för ändamålet avsedd pärm i föreningens lokal på Nynäsvägen 68 och digitalt på OneDrive.

Medlemsantal

Föreningen hade 1381 medlemmar (993 huvudmedlemmar och 388 familjemedlemmar) under 2025.

Naturskyddsföreningen Haninge

Årsstämma

Kretsens årsstämma hölls i Tingshuset i Västerhaninge den 5 mars 2025 med 19 medlemmar närvarande. Efter årsmötesförhandlingarna berättade Susanne Andersson, Klas Magnusson och Per Flodby om de tre arbetsgruppernas arbete (våtmark, skog och äng).

Ekonomi

Årets verksamhet gav 36 391 kr i intäkter, medan utgifterna uppgick till 37 084 kr, vilket gav ett underskott om 693 kr. Återbäringen av medlemsavgifter som kretsen har fått ifrån riksföreningen svarar för 25 320 kr av intäkterna. Det egna kapitalet uppgick vid årsskiftet till 139 210 kr.

Arbetsgrupper 2025

Skogsgruppen, leds av Klas Magnusson.

Aktiviteter under 2025:

- 1) *Inventeringskurser* för medlemmar i Naturskyddsföreningen i Haninge och andra kretsar anordnades 18 maj i Vendelsö och 5 oktober i Tyresta.
- 2) En rad *inventeringar* har utförts av skogsgruppen under 2025 med anledning av inkomna avverkningsanmälningar, planer på gallringar eller för att vi ska ligga steget före i särskilt värdefulla skogar. På Ornö har inventeringar genomförts vid Breviksnäs, Lervassaskogen, Hemträsk och Ornäs. Söder om Tyresta nationalpark har inventeringar utförts i skogar hotade av avverkning, eller gallring, nära Norrby torp och vid Hammarby gård. Väster om Tyresta nationalpark har inventeringar genomförts i Tutvikskogen och kring Gubbkärr.
- 3) *Utställningen* i Ornö museum med namnet "Skogen på Ornö - sågverk, skogsrådet & skvatram", som skogsgruppen varit med och bidragit till under 2024, visades på Ornö museum även under 2025.

Avverknings- och gallringsärenden under 2025 (både avslutade under året och pågående):

Avslutade ärenden

- 1) *Knärotsskogen nära Dalarö*. Ärendet gäller avverkningsanmälan A 13137-2022. Skogsgruppen inventerade området redan 2022 och hittade knärot och grön sköldmossa. Föreningen skickade en tillsynsbegäran till SKS. SKS fattade senare ett beslut om att tillåta avverkning om hänsyn till arterna tas. Slutligen genomförde KMN Förvaltning tyvärr avverkningen hösten 2025, men där i alla fall viss hänsyn tagits till förekomsterna av knärot och grön sköldmossa. *Ärendet är därmed avslutat.*
- 2) *Varnö, Ornö*. En tillsynsbegäran skickades till SKS med anledning av bland annat de brutala körskadorna som uppstod vid avverkning i detta område, som dessutom berörde en nyckelbiotop. I ett svar från SKS 2025-12-05 bedömde myndigheten att de uppkomna skadorna "inte kan ses som allvarliga skador som kräver återställande" och att arbete för att återställa körskadorna skulle kunna förvärra skadan. *Ärendet är därmed avslutat.*
- 3) *Hemträsk, Ornö*. Den 15 januari 2025 inkom tre avverkningsanmälningar med nummer A 2215-2025, A 2228-2025 och A 2238-2025 väster om Hemträsket på nordvästra Ornö. Vi inventerade områdena i februari. Därefter kontaktade vi markägaren och erbjöd hjälp med att få ersättning för att skydda marken som naturreservat. Markägaren var inte intresserad

Naturskyddsföreningen Haninge

och därför skickade vi en tillsynsbegäran till SKS 2025-02-25, där vi bland annat informerade om fynd av bland annat knärot och grön sköldmossa. De planerade kalavverkningarna inom de avverkningsanmälda områdena drogs sedan tillbaka, men omfattande gallringar genomfördes. Delar av avverkningsanmälningarna gallrades men det mesta lämnades orört. *Ärendet är därmed avslutat.*

- 4) *Tutvikskogen.* Vi har inventerat området och påtalat stora naturvärden för Länsstyrelsen. Området var till salu och har nu glädjande nog köpts av Naturvårdsverket. Området kommer att ingå i Tyresta naturreservat. *Ärendet är därmed avslutat.*
- 5) *Ornäs, Ornö.* Området är beläget på nordöstra Ornö där Sveaskog hade snitslat för gallring åt ägaren av fastigheten Svinåker 3:69. Emilia Blixt, från Stockholms Fältbiologer, inventerade området och hittade flera mycket exklusiva marksvampar i kalkbarrskog. Emilia och Klas skrev en tillsynsbegäran till SKS 2025-09-26 och skickade även ett FSC kontrollerat virke-klagomål. Sveaskog svarade senare att avtalet om gallringen hade makulerats. Det är sannolikt markägaren som har dragit sig ur. *Ärendet är därmed avslutat.*

Pågående ärenden

- 1) *Breviksnäs, Ornö.* Avverkning (A 66380-2021) som kretsen överklagade till Mark- och Miljödomstolen (MMD) i Nacka redan i januari 2022. MMD beslutade om inhibition av avverkningen och återförvisade ärendet till Skogsstyrelsen (SKS). Markägaren (Lindviken Förvaltning AB, Sundby) föreslog då i stället att ett naturreservat skulle skapas av både deras privatägda del och Haninge kommuns del av Breviksnäs. Haninge kommun avvisade förslaget och ärendet gick tillbaka till SKS. Utan att meddela föreningen, fattade SKS ett beslut i ärendet 2024-05-29, vilket meddelades till oss först på vår egen begäran, men då det var för sent att kunna överklaga beslutet. Motiveringen från SKS var att kretsen enligt dem inte är part i målet och att SKS därför inte var skyldig att meddela oss beslutet. Tillsammans med Naturskyddsföreningens miljöjurist, Josia Hort, överklagade vi till Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) för att klargöra partsfrågan. MÖD avvisade vår begäran att bli betraktad som part i målet, men skickade tillbaka ärendet till MMD Nacka. Vi inkom med resultat från nya inventeringar, varpå domstolen 2025-09-10 återförvisade ärendet till SKS för andra gången. *Ärendet är pågående.*
- 2) *Gråberget, Ornö.* Två avverkningar som kretsen överklagade till MMD redan 2022. MMD beslutade om inhibition av avverkningen och återförvisade ärendet till Skogsstyrelsen (SKS). SKS anser sig ha fattat ett beslut, trots att det endast är en tjänsteanteckning. Vi planerar att överklaga SKS hantering av ärendet till MMD. *Ärendena är pågående.*
- 3) *Norrbyskogen.* Avverkningar genomfördes trots vår vädjan om att invänta Haninge kommuns detaljplanering av området. Vi har skickat insändare till Mitt i Haninge om detta ärende, men denna har inte tagits in. *Ärendet är pågående.*
- 4) *Lervassaskogen, Ornö.* Omfattande gallringar planeras i områden med äldre skog och stora naturvärden. Vi skickade en tillsynsanmälan till SKS 2024-01-29 (ärende L343-2024), som inte utredde ärendet vidare. Vi överklagade därför SKS otillräckliga tillsynsåtgärder 2024-03-25 till MMD Nacka. Domstolen återförvisade ärendet till SKS för vidare utredning i en dom 2024-08-30. Länsstyrelsen har haft en dialog med markägaren om skydd, dock utan framgång. *Ärendet är pågående.*
- 5) *Gubbkärr, Vendelsö.* Den 18 januari 2024 fick vi kännedom om att det snitslats för gallring söder om Källtorp, intill Gubbkärr i Vendelsö. Skogsgruppen hade inventerat just det

Naturskyddsföreningen Haninge

området den 30 september 2023 eftersom det har mycket höga naturvärden och eftersom kommunen övervägt att bygga i området. Vi skrev en tillsynsbegäran till SKS och ett FSC Kontrollerat Virke-klagomål till Mellanskog. Markägaren hade tidigare blivit erbjuden ersättning från SKS för att skydda området som biotopskyddsområde, men hade tackat nej. Sannolikt var planen att förstöra naturvärdena genom att gallra skogen för att göra det lättare att få en detaljplan antagen. Efter tillsynsbegäran och certifieringsklagomålet så drogs dock gallringsplanerna tillbaka. Mellanskog hävdade felaktigt att åtgärden hade motiverats av ett granbarkborreangrepp. Markägaren vill "utveckla" delar av området, men kan dock tänka sig att skydda större delen av skogen. *Ärendet är pågående.*

- 6) *Norrby torp.* Sandemar har avverkningsanmält två områden (A 3151-2025 och A 3152-2025) utmed gränsen till Tyresta nationalpark och naturreservat. Vi skickade en tillsynsanmälan till SKS 2025-02-04. På grund av otillräckliga tillsynsåtgärder från SKS sida, överklagade vi detta till MMD Nacka 2025-03-11. I en dom meddelad 2025-04-22 återförvisade domstolen ärendet till SKS för vidare utredning. Ytterligare skogsbruksåtgärder i form av gallringar över stora ytor i angränsande områden uppdagades under våren och en tillsynsbegäran skickades till SKS (ärende AST 516-2025). *Ärendena är pågående.*
- 7) *Hammarby.* Områden nära Hammarby, halvannan kilometer söder om Tyresta by, anmälades för avverkning i slutet av november (A 59566-2025 och A 59567-2025). Vi har inventerat området och skrivit ett brev till markägaren med förslag om skydd som naturreservat eller biotopskyddsområde. Efter det att markägaren inte svarat, skickade vi en tillsynsanmälan till SKS 2026-01-09. *Ärendena är pågående.*

Skötseln av Tyresta nationalpark och naturreservat:

Företrädare för Naturskyddsföreningens kretsar i Haninge och Tyresö, Klas Magnusson (Haninge) och Eva Keith-Rosander (Tyresö), har haft ett möte med Stiftelsen Tyrestaskogen under 2025. Målsättningen med mötet var att kretsarna ska kunna föra ett fortgående samtal om skötseln av nationalparken och naturreservatet med Stiftelsen och att lämna våra synpunkter på hur detta ska göras.

Våtmarksgruppen, leds av Susanne Andersson.

- 1) Ett samarbete med Ulf Karlsson, en av markägarna vid Västra Hässelmara på Ornö, för att undersöka förutsättningarna för att anlägga en våtmark, påbörjades redan under 2024. Projektet lades dessvärre på is under början av 2025 på grund av att ett par av de andra markägarna vid Västra Hässelmara uttryck stor oro för att våtmarken skulle medföra åtaganden och medföljande kostnader i framtiden, något som man inte var beredd att ta på sig.
- 2) Susanne Andersson och Per Flodby, hade ett möte med Haninge kommuns vattenstrateg, Emma Denbaum, 2025-05-21 för att föra fram våra synpunkter och för att höra vilka planer som kommunen har när det gäller våtmarker.

Naturskyddsföreningen Haninge

Ängsgruppen, leds av Per Flodby.

- 1) *Tingshusängen*: Under 2025 har ängsgruppen fortsatt samarbetet med Haninge Hembygdsförening om skötseln av Tingshusängen i Västerhaninge. Fagning av Tingshusängen genomfördes 27 april och slåtter 9 augusti.
- 2) *Tätortsängar*: Ett samarbete med Haninge kommun har inletts för att skapa ytor med ängsväxter i tätorterna, till att börja med i Västerhaninge. Samarbetet leds från vår sida av Lotta Skärlund. Projektet har dock tillfälligt lagts på is tills fler intresserade deltagare har kunnat värvas till att delta i arbetet.
- 3) *Lustehagen*: Fagning i en mindre del av hagen (Willborgs hage) genomfördes 20 april och slåtter 3 augusti. En liekurs, som leddes av Jonas Hedlund, genomfördes vid Ornö museum 8 augusti. I samband med liekursen presenterade Per Flodby restaureringsprojektet i Lustehagen för kursdeltagarna och andra åhörare. En ansökan om medel för restaurering av hela Lustehagen skickades till Leader Stockholmsbygd 13 februari. Styrelsen för Leader Stockholmsbygd beslutade 18 mars att prioritera vår ansökan. Slutligt beslut om tilldelning av medel till projektet togs sedan av Statens jordbruksverk 14 november. Restaureringen kommer att utföras under 2026 och 2027 av både anlitade entreprenörer och ideella krafter från vår sida. Pengar har börjat betalas ut och viss utrustning har under december köpts in till projektet för ideellt arbete, bland annat en röjsåg.
- 4) *Fridhemsängen*: Ett samarbete mellan kretsarna i Haninge och Tyresö och Stiftelsen Tyrestaskogen inleddes under 2024 för att restaurera Fridhemsängen (drygt 1 hektar), belägen strax söder om Åva gård, inom Tyresta naturreservat. Under 2025 hade Tyrestastiftelsen betesdjur under en kortare tid på ängen, men i övrigt har restaureringen dessvärre avstannat. Under hösten har vi utarbetat ett förslag på en plan för fortsatt restaurering, som sedan har skickats till Tyrestastiftelsen. Vi inväntar nu deras gensvar.
- 5) *Guldstjärneängen, Tyresta*: Slåtter 17 augusti, vi deltog i ett samarbete med Stiftelsen Tyrestaskogen och Jonas Hedlund från Tyresökretsen.

Verksamhet 2025

Följande programpunkter/aktiviteter har genomförts:

Fågelcirkeln

Leddes av Mats Tapper för att erbjuda fågelskådning för fågelintresserade. Vissa utflykter enbart för Fågelcirkelns deltagare, andra öppna för alla medlemmar, som visas i Medlemsbladet. Under 2025 hade Fågelcirkeln 10 deltagare.

12/1: Vinterfåglar, utflykt till Tyresö slott, 8 deltagare.

16/2: Övervintrare vid kusten, utflykt till Sandemar, 7 deltagare.

23/3: Utflykt till Torö, 7 deltagare.

21/4: Kortflyttarna har anlänt, utflykt till Ågestasjön, 6 deltagare.

11/5: De flesta långflyttarna har anlänt, utflykt till Sandemar, 10 deltagare.

29/5: Sångare i Sandemar, 8 deltagare.

Naturskyddsföreningen Haninge

Nätverket för Permakultur

Naturskyddsföreningen i Haninge startade under 2025 ett nätverk där vi har samlats kring Permakultur. Kontaktperson är Susanne Andersson.

Studiecirkel i Permakultur

I samarbete med ABF anordnade Naturskyddsföreningen i Haninge en studiecirkel i Permakultur. Under 2025 deltog 14 personer i studiecirkeln.

Strömstarespaning och Tyrestavandring. 18 januari.

Utflykt ledd av Thorbjörn Schwebs.

Antal deltagare: 2

Våtmark - En djupdykning i grunda vatten. 2 februari

Föredrag i Tyresta Naturum av Anna Froster.

Samarrangemang med Stiftelsen Tyrestaskogen och Naturskyddsföreningens kretsar i Haninge, Nynäshamn och Stockholm, ca. 50 deltagare varav ca 12 från vår krets.

Vinterkvist. 23 februari.

Utflykt till Tyresta ledd av Lotta Falge.

Antal deltagare: 10

Fågelsträck på Torö. 23 mars.

Utflykt ledd av Per Flodby, tillsammans med Fågelcirkeln.

Antal deltagare: 7

Med kameran i naturen på Gålö. 30 mars.

Utflykt med tips om naturfotografering ledd av Ulf Andersson.

Från urskog till bruksskog. 5 april.

Vandring från Tyresta by till Sandemar ledd av Marlene Larsson Schell.

Antal deltagare: 3

Fagning vid Lustehagen på Ornö. 20 april.

Antal deltagare: 8

Fagning av Tingshusängen. 27 april.

Samarrangemang med Haninge Hembygdsgille.

Antal deltagare: 7 från vår krets, ca. 12 från Gillet.

Natur och kultur runt Slätmosse, Hemfosa. 10 maj.

Utflykt ledd av Erik Klefbom och Björn Möllersten.

Naturskyddsföreningen Haninge

Kurs i inventering av skyddsvärd skog. 18 maj.

Kurs ledd av Klas Magnusson.

Antal deltagare: 15

Rhododendron i Bergianska trädgården. 22 maj.

Besök i det blommande Bergianska under ledning av Lotta Falge.

Antal deltagare: 5 från Haninge-kretsen och 8 från Fältbiologerna i Stockholm

Naturnatten. 5 juni.

Nattaktiva insekter. Klas Magnusson ledde utflykten, vid Ramsjön.

Antal deltagare: 9

Liekurs. 15 juni.

Liekurs vid Fridhemsängen under ledning av Jonas Hedlund.

Antal deltagare: 7

Svampinventering vid Breviksnäs, Ornö. 7 september.

Inventering ledd av Klas Magnusson.

Antal deltagare: 14

Haningedagen. 13 september.

Kretsen deltog med bord i Eskilsparken och miniexkursioner i parken.

Antal representanter från kretsen: 3

Kurs i inventering av skyddsvärd skog i Tyresta. 5 oktober.

Kurs ledd av Klas Magnusson.

Antal deltagare: 24

Mossornas dag i Tyresta. 12 oktober.

Arrangerat av Botaniska sällskapet i Stockholm och Mossornas vänner.

Klas Magnusson guidade från vår sida.

Antal deltagare på Klas guidning: ca 15

Den svenska skogen efter 70 år av kalhyggesbruk. 8 november

Föredrag av Sebastian Kirppu om hur kalhyggesbruket har påverkat den ekologiska situationen i den svenska skogen. Samarrangemang med Tyresö-kretsen i Kvarnhjulet i Tyresö.

Havsöringsvandring i Tegelvretsravinen, Brinkbäcken. 15 november.

Utflykt ledd av Erik Klefbom och Björn Möllersten (utflykten flyttades från 4 oktober).

Antal deltagare: 7 (inklusive ledare)

Bild- och myskväll. 20 november.

Innekväll i Tingshuset i Västerhaninge.

Antal deltagare: 11

Naturskyddsföreningen Haninge

Planeringsmöte, 2025 års aktivitetsprogram. 26 november.

Kretsens aktiviteter planerades för det kommande året. Beatrice Sandliden och Mats Tapper sammanställde sedan alla aktiviteter i föreningens Medlemsblad för 2026 och ombesörjde dess produktion, tryckning och distributionen till medlemmarna, antingen via post eller mejl.

Samarbeten

- 1) Under året har kretsen fortsatt samarbetet med Haninge Hembygdsförening för att sköta Tingshusängen i Västerhaninge genom fagning och slåtter.
- 2) Tillsammans med Hembygdsföreningen på Ornö (Ornö Museum och Sockenstuga) och Jonas Hedlund från Tyresö-kretsen, genomfördes en liekurs vid museet 8 augusti.
- 3) Kretsen har fortsatt samarbetet med Tyresö-kretsen för att tillsammans upprätthålla ett samråd med Stiftelsen Tyrestaskogen när det gäller skötseln av Tyresta naturreservat och nationalpark.

Inskickade remissvar, yttranden och överklaganden 2025

(Detta är utöver de skrivelser som skickats in av Skogsgruppen, se ovan.)

- 1) Samråd, Haninge kommuns översiktsplan (ÖP) 2050. Svar skickades 23 maj.
- 2) Granskning, Haninge kommuns översiktsplan (ÖP) 2050. Svar skickades 23 december.

Verksamhetsutveckling

En uppdaterad arbetsordning för arbetet inom styrelsen antogs vid styrelsemötet 15 maj.

Styrelsens ledamöter gavs där olika ansvarsområden (se ovan under rubriken "Övriga funktioner"). Eftersom posten som ordförande är vakant, har styrelsens arbete genom roterande ordförandeskap vid styrelsemötena fortsatt under året. Även rollen som sekreterare vid styrelsemötena har roterat.

Kommunikation

Under året har vi fortsatt att skicka ut påminnelser om kretsens aktiviteter till medlemmarna via epost, vilket troligen har viss positiv verkan. Dessutom har kretsens Facebook-sida använts för att annonsera våra aktiviteter. Sidan hade i slutet av året 190 följare.

Föreningen i media

Den 29 juni publicerade Mitt i Haninge en artikel om skogsgruppens arbete med att försöka rädda skogen vid Norrby torp, intill Tyresta nationalpark från avverkning. Under året har dessutom flera artiklar om rättsprocessen angående avverkningsplanerna på Breviksnäs på Ornö publicerats i Tidningen Skärgården.

Möten/Konferenser

Thorbjörn Schwebs deltog i Länskretskonferensen 15 november, då även Länsförbundets firade sitt 50-årsjubileum.

Deltagande riksstämma/rikskonferens

Ingen från vår krets deltog detta år.

Naturskyddsföreningen Haninge

Tack!

Från styrelsen vill vi tacka alla medlemmar för det engagemang och stöd som visats under året, och vi vill gärna uppmana alla medlemmar att fortsätta komma till oss med frågor, förslag och funderingar!